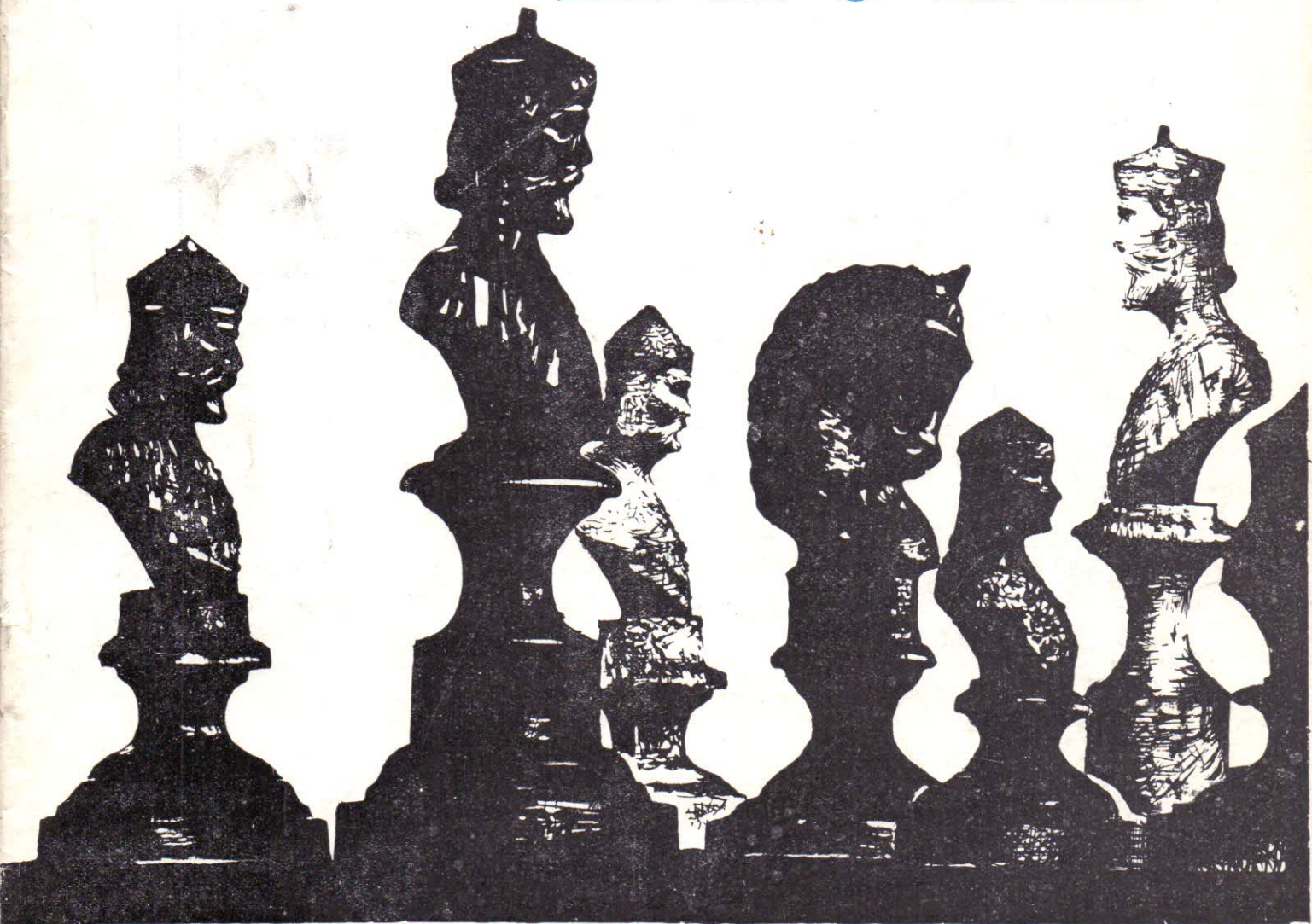

12/68

ШАХ
МАТНА
МУСЪЛ

ИЗДАНИЕ НА ВЕСТНИК „НАРОДЕН СПОРТ“

Честита

Новата 1969

година!

Редакцията на сп. „Шахматна мисъл“ пожелáva на всички свои сътрудници и читатели здраве и успехи в областта на шахматното творчество.

ИЗДАНИЕ НА ВЕСТНИК „НАРОДЕН СПОРТ“

XXXIX КОНГРЕС НА ФИДЕ

ЗАХАРИ СТАНЧЕВ

Тридесет и деветият конгрес на Международната шахматна федерация, който се състои от 10 до 23 октомври в Лугано (Швейцария), се очакваше с повишен интерес от шахматистите от цял свят. Главната причина за това бе фактът, че между многобройните въпроси в дневния ред на конгреса стоеше за разрешение и системата на световните индивидуални първенства за мъже и жени през периода 1969—1973 г. Особено внимание привличаше предложението на Шахматната федерация на СССР за облекчаване първенството за мъже с премахване на междузоналния турнир и възвръщане турнира на кандидатите (вместо мачове, както в последните два цикъла на първенството). След задълбочено и продължително обсъждане в Централния комитет на ФИДЕ това предложение въпреки безспорно положителния си характер, не бе прието. По предложение на българския делегат обаче ЦК на ФИДЕ реши единодушно да се предложи на Общото събрание на конгреса мачовете да бъдат премахнати и на тяхно място да се провежда турнир на кандидатите с 12 участника (в два кръга) — 10 от междузоналния турнир и първите двама от мачовете на претендентите. Това изменение на системата бе посрещнато с одобрение и от делегатите на конгреса, красноречив факт за което е и предварителното допитване, направено от президента на ФИДЕ Ф. Рогард — от 37-те присъствавши делегати 20 се обявиха за турнир, а само 8 — за мачове. Мотивирайки се обаче с обстоятелството, че някои делегати отсъствуват (заети на олимпиадата), президентът на ФИДЕ отложи разрешаването на този въпрос за следния ден. В резултат на задкулисни обсъждания на следния ден броят на привържениците за провеждане на мачове във финалния етап на първенството се увеличи значително и с незначително предимство (20 за мачове срещу 18 за турнир при един въздържал се) досегашната система на първенството бе оставена без

изменение във всички етапи на нейното провеждане. Интересно за отбелязване е, че по същество въпросът за провеждане на мачове бе решен от гласовете на делегатите на такива държави като Хон Конг, Коста Рика, Доминиканската република, Кипър, Гърция, Турция и други подобни, които вямат никакви представители в борбата за световната титла и не са заинтересувани по-отблизо с разрешаването на въпроса.

По-чувствителни изменения бяха направени в системата на световното първенство за жени. В бъдеще европейските държави, които имат повече от една представителка, ще изпращат своите състезателки и в двата зонални турнира. Така България, броят на чиито представителки е увеличен от 2 на 3, ще участва в западно-европейския зонален турнир със състезателка № 2, а в източно-европейския със състезателки № 1 и 3. Турнирът на кандидатките се пренаименува в междузонален турнир, понеже се въвеждат и мачове за определяне на претендентката за световната титла. В мачовете ще се срещнат първите три от междузоналния турнир и победната от мача Гаприндашвили — Кушнир. Значително бяха увеличени наградите в турнирите за световно първенство — почти удвоени. Това се дължеше главно на факта, че досегашните награди бяха доста ниски, а в зоналните турнири почти символични.

Известни са и организаторите на по-голяма част от турнирите за световно отборно и индивидуално първенство:

Мачът за световната титла Петросян — Спаски април/май Москва 1969 г.

Турнир II зона-мъже, 1969 г.
Австрия (приоритет)

Турнир III зона-мъже, 1969 г.
Румъния (приоритет)

Източно-европейски зонален турнир, 1969 г. — жени Чехословакия (приоритет)

Междузонален турнир-мъже, 1970 г.
Испания

Световно студентско първенство 1969 г. ГДР (Дрезден, август).

Световно студентско първенство 1970 г. — четири кандидатури: Италия, Израел, Югославия и Унгария. Окончателно решение ще се вземе на конгреса през 1969 г.

Шахматна олимпиада-жени, 1969 г.
Полша (Люблин, 5—25. IX)

Шахматна олимпиада-мъже 1970 г.
ГФР (Иген, приоритет)

Интерес за организиране на шахматната олимпиада през 1972 г. проявява Испания (в Палма ди Майорка), а през 1974 г. Югославия (в Скопие).

Световно юношеско първенство, 1969 г. Швеция (Стокхолм, 9—30. VIII).

Световно юношеско първенство, 1971 г.

Португалия (приоритет)
Междузонален турнир-жени, 1960 г.

Испания
От 1969 г. се въвеждат турнири за европейската купа за жени (турнирът ще бъде организиран във Врнячка Баня-Югославия, като същите организатори са готови да провеждат този турнир всяка година) и за юноши (в Амстердам-Холандия, като организаторите и тук са готови да бъдат всяка година домакини на този турнир).

За съжаление нито една европейска страна не прояви интерес за организиране на финала за европейско отборно първенство. Решено бе, че ако до 1 април 1969 г. не се получи официална покана за устройство на финала, то той да бъде проведен през 1970 г. Същото се отнася и за европейското индивидуално първенство.

На конгреса бе констатирано, че съвместната работа на ФИДЕ със сродните ѝ шахматни организации е значително подобрена. Решено бе да се направят отново опити за приемането на ФИДЕ в ЮНЕСКО.

Информацията на вице-президента Я. Шайтар (Чехословакия) за развитието на шахмата сред юношите предизвика жив интерес. В нея ярко пролича, че все повече страни обръщат сериозно внимание за привличане на по-голям брой младежи

към редовни шахматни занимания. Вече в 28 страни се организират ежегодно юношески шампионати, зачестиха отборните състезания за юноши, а също така в последно време се активизира и международният живот на юношите-шахматисти.

Непрекъснато расте и броят на страните членки на Международната шахматна федерация. На конгреса в Лугано за членки на ФИДЕ бяха приети Япония и Андора, с което общият брой на членовете нарасна на 66. Най-малък е броят на африканските страни, където шахматното движение не се ползува с голяма популярност.

Оживени бяха разискванията по определяне организаторите на следващите конгреси на Международната шахматна федерация. Окончателно бе решено конгресът на ФИДЕ през 1969 г. да се състои в Сан Хуан (Порто-Рико), а на България бе даден приоритет за организация на конгреса през 1970 г., ако ГФР откаже едновременно с олимпиадата да проведе и конгреса на ФИДЕ.

Увеличи се броят на международните гротмайстори и майстори. Със званието гротмайстор бе удостоен само Агатоли Лейн (СССР), а званието международен майстор получи 10 души: Иван Радулков (България), Б. Гургенидзе (СССР), К. Радович (Румъния), П. Остоич (Югославия), Г. Капелан и М. Герузел (ГФР), Й. Д. дел Корал (Испания), Х. Рее (Холандия), В. Адисън (САЩ) и Сутлес (Канада). Званието международен майстор за жени бе дадено на Р. Билунова (СССР), Н. Ц. Врекен (Холандия) и М. Иванка (Унгария), а международен майстор на шахматна композиция — на Х. Рем (ГФР) и Я. Харинг (Холандия). Със званието международен съдия бяха удостоени 16 души.

Опитът на Норвежката шахматна федерация да използва събитията в Чехословакия и да дискредитира някак шахматни федерации, срещна решителен отпор както в Централния комитет на ФИДЕ, така и на общото събрание. Нито един делегат не се яви в защита на явно забравилите чувството на мярка шахматни деятели от Норвегия и писмото на Норвежката шахматна федерация остана в папките на ФИДЕ само да напомня за един срамен и безуспешен опит за разбиване единството на Международната шахматна федерация.

Както и всяка година, бе решено кои турнири през 1969 г. ще бъдат организирани под патронажа на ФИДЕ. През следващата година техният брой ще е 14, като между тях е и международният турнир във Варна, организиран от 1 до 20 септември в чест на 25-годишнината от освобождението на България от фашистко Робство.

НАЙ-ДОБРА БЕ УНГАРСКАТА ШАМПИОНКА

мс ГЕОРГИ ДАСКАЛОВ

Край Балтийско море, успоредно до самия бряг, са построени кокетните вили на морския курорт Циновец. Там се проведе петият международен турнир за жени от 21 септември до 7 октомври. Макар, че за нас — южняците, времето не беше благоприятно (13° температура на водата) курортистите все още бяха твърде много и съвсем спокойно се къпеха в морето.

От друга страна обаче, изкушението да се ходи на плаж не бе особено голямо и участничките имаха възможност да се отдадат изцяло на шаха. А борбата обещавахе да бъде интересна: освен седемте немкини, начело с международните майстори Новара и д-р Юст, участваха още: мм М. Теодореску (Румъния), А. Юрчинска (Полша), М. Иванка (Унгария) и мм В. Асенова и Антонина Георгиева (България).

Още в началото на турнира пролича добрата подготовка на 18-годишната Мария Иванка-шампионка на Унгария. В добър позиционен стил тя проведе целия турнир и заслужено излезе първа, следвана от Теодореску на половин точка.

Нашите представителки започнаха нервно турнира с по една загуба на старта, което се отрази на по-нататъшната им игра. Все пак Георгиева успя да си възвърне самочувствието и постигна две хубави победи над д-р Юст и Винтер, докато Асенова игра потиснато до края на турнира и не успя да прояви своите далеч по-големи възможности.

№		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	т.	м.
1	Мария Иванка	★	½	½	½	½	½	1	1	1	1	1	1	8½	1
2	М. Теодореску	½	★	½	½	1	½	½	1	1	1	1	1	8	2
3	В. Новара	½	½	★	½	0	½	1	1	½	1	1	1	7½	3
4	А. Георгиева	½	½	½	★	1	½	1	0	1	1	½	½	7	4
5	Д-р Юст	½	0	1	0	½	1	½	1	0	1	½	1	6½	5
6	Е. Нюнхерт	½	½	½	½	0	★	½	1	½	½	½	½	5½	6
7	Д-р В. Асенова	0	½	0	0	½	½	★	½	1	1	1	0	5	7-8
8	А. Юрчинска	0	½	0	1	0	0	½	★	0	1	1	1	5	7-8
9	Ю. Цура	0	0	½	0	1	½	0	1	★	0	½	1	3½	9
10	Ирене Винтер	0	0	0	0	0	½	0	0	1	★	1	1	3½	10
11	Рита Йешке	0	0	0	½	½	½	0	0	½	0	★	1	3	11
12	К. Хьоплайн	0	0	0	½	0	½	1	0	0	0	0	★	2	12

№ 362 СИЦИЛИЙСКА ЗАЩИТА

М. Иванка

Иешке

1. e4 c5 2. Kc3 d6 3. d3 Kc6 4. g3 g6 5. Og2 Og7 6. f4 Kf6 7. Kf3 0-0 8. 0-0 Tb8 9. h3 b5 10. Oe3 b4 11. Ke2 a5 12. Kh4 Ob7 13. f5 Kd7 14. Dc1 a4 15. Oh6 Db6 16. O: g7 11: g7 17. Kf4 Kde5 18. Kd5 Da7 19. K: e7!

С тази малка комбинация, белите отсрабват рокадата на черните и получават продължителна инициатива. 19. . . K: e7 20. f6+ Цh8 21. Dh6 Tg8 22. f: e c4+ 23. Цh2 Tbe8 24. Lg5 Db6 25. Tad1 c:d3 26. c:d3 Tg7 27. d4. Kc6 28. e5! (Заключителният удар белите нанасят в центъра, където черните влошиха разположението на фигурите си),

28. . . d:e5 29. d5 K: e7 30. D: e5 Dd8 31. Td1 O: d5 32. O: ds D: d5 Черните се предават.

№ 363 СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА

Винтер

Георгиева

1. e4 c5 2. Kf3 d6 3. d4 c:d4 4. K: d4 Kf6 5. Kc3 g6 6. Oe3 Og7 7. f3 0-0 8. Oc4 Kc6 9. Dd2 Da5 10. Ob3 Od7 11. h4 Tfc8 12. h5 K: h5 13. g4 Kf6 14. 0-0-0 Ke5 15. Цb1 Kc4 16. O: c4 T: c4 17. Oh6 (Винтер играе по рецептата на Новара, която в предните кръгове получи по-добра позиция срещу Антонина. Разбира се, за черните беше намерено усиление, но не се наложи да се прибегва до него — белите се отклониха първи, и то неудачно). 17. . . O: h5 18. D: h6 T: c3! (Характерна жертва на качество, която вдъхна нов живот на „Дракона“. Оказа се, че белите не са запознати с нея и избират неправилен план.) 19. b: c3 Tc8 20. Kf5? (Може би трябваше да се играе 20. Td3 или 20. Dd2, макар че и тогава черните запазват по-добри шансове. Сега се губи много бързо.) 20. . . O: f5 21. g: f5 Tc6! 22. f: g6 f: g6 23. Tdgl Цi7 24. Df4 Da3 25. T: h7+ Цe6 26. Dе3 K: h7 27. T: g6+ 11d7 28. Цa1 Та6 29. Цb1, Tb6+ Белите се предават. Черните добре проведоха финалната атака след жертвата на качество.

Х ЮБИЛЕЕН МЕЖДУНАРОДЕН ТУРНИР НА ЦЕНТРАЛНИЯ ШАХМАТЕН КЛУБ В СССР

Десетият юбилеен международен турнир на Централния шахматен клуб в СССР се състоя в кавказкия курорт Кисловодск. Участваха 15 души, между които шест съветски гросмайстори. Първото място беше спечелено от Гелер. Още в началото на турнира него сочеха като евентуален победител и той оправда очакванията. Играеше леко, уверено и заслужено зае първото място.

Успешно стартира в турнира шампионът на Централния шахматен клуб Игнатиев. След първите девет кръга той беше начело в таблицата с 6 т. от 8. До края на турнира постигна още 1.5 т. необходими за звание „международен майстор“. Интересно е да се отбележи, че и първия си бал Игнатиев е получил на межд. турнир на ЦШК.

В Кисловодск игра и българският майстор П. Орев. Очевидно първото му участие в международен турнир бе съ-

проводено с много трудности. В някои партии Орев обаче съумя да покаже възможностите си, особено в последните кръгове на състезанието.

Хубавото настроение на турнира бе помрачено, от неочакваната кончина на съветския гросмайстор Владимир Симатин (виж статията на стр. 186).

Участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	т.
1 Гелер	★	0	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	+	1	1	1	10
2 Васюков	1	★	1/2	1	1/2	0	1	1/2	1/2	1	0	1	1	1	9	
3 Гургенидзе	1/2	1/2	★	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1/2	+	1/2	1	9	
4 Гуфелд	1/2	0	1/2	★	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1/2	0	1	1	8 1/2	
5 Броншайн	0	1/2	1/2	1/2	★	0	1	1/2	1	1/2	+	0	1	1/2	8	
6 Хасин	0	1	1	1/2	1	★	0	1	1/2	0	1	1	1/2	1	8	
7 Игнатиев	1/2	0	1/2	1/2	0	1	★	1/2	0	1	1	0	1	1	7 1/2	
8 Чокълтя	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	★	1/2	0	1	1/2	1	1/2	7 1/2	
9 Княжевич	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	★	1/2	0	1	1	1	7	
10 Шамкович	1/2	0	0	0	0	1	1	1	1/2	★	0	1	1	1/2	7	
11 Хонфи	1/2	1	0	0	1/2	0	0	0	1	1	★	1	1	1/2	6	
12 Симатин	—	0	—	1/2	—	1	0	1/2	1	0	0	★	1	1/2	5 1/2	
13 Николитч	0	1	1/2	1	1/2	1	0	0	0	1/2	1/2	0	★	0	5 1/2	
14 Рев	0	0	0	0	0	1/2	0	0	0	0	1/2	1	★	1	3 1/2	
15 Орев	0	0	0	0	1/2	0	0	0	1/2	1	0	1	0	★	3	

МАЙСТОРСКИЯТ ТУРНИР ВЪВ ВАРНА

Освен варненските майстори: Керчев Сребров и Лулчев, този път за екзамениатори от във дохода още и Панталеев (София), Томов (Пловдив) и Илия Атанасов (Хасково). И трябва да кажем, че двама от кандидат майсторите, Константин Ангелов-окръжен шампион за тази година и Захариев, миналогодишен първенец, с чест издържаха изпитата и покриха втори майсторски бал.

Първото място заслужено зае Д. Панталеев, който игра с присъщата му лекота и оригинална поставовка в дебюта.

Другите двама победители играха внимателно, без излишни рискове и заслужено завюаха: Ангелов второ, а Захариев трето място.

Добре се представи и Емил Лулчев, докато останалите майстори заеха поскромни места.

За успешното провеждане на турнира голяма помощ на организационния комитет указаха ГК на ДКМС-Варна,

Участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	т.	м.
1 Димитър Панталеев	★	1/2	0	1	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1	8 1/2	1
2 Константин Стоянов	1/2	★	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1	8	2
3 Захари Захариев	1	1/2	★	1	0	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	7 1/2	3
4 Емил Лулчев	0	0	0	★	1/2	1	1	1	1/2	1	1	1	6 1/2	4
5 Крум Томов	1/2	1/2	1	1/2	★	1	0	0	1/2	1/2	1	1/2	6	5-6
6 Христо Сребров	0	1/2	1/2	1/2	0	★	1	1/2	1/2	1	1	1/2	6	5-6
7 Николай Донеv	0	0	1/2	0	1	0	★	1	1/2	0	1	1	5	7
8 Златозар Керчев	1/2	0	0	0	1	1/2	0	★	1/2	1/2	1/2	1	4 1/2	8-10
9 Илия Атанасов	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	★	0	1	1	4 1/2	8-10
10 Иван Янакиев	0	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	★	1/2	1/2	4 1/2	8-10
11 Добри Беливанов	0	0	1/2	0	0	0	1	1/2	0	1/2	★	0	2 1/2	11-12
12 Любомир Бояджиев	0	0	0	0	1/2	1/2	0	0	0	1/2	1	★	2 1/2	11-11

УСПЕШЕН ДЕБЮТ НА АНЖЕЛ БОХОСЯН

От 26 октомври до 7 ноември т. г. в гр. Хале се проведе международен женски турнир, в който участваха представителки на четири страни, между които варненката Анжел Бохосян.

Първото място беше спечелено от младата Унгарска шахматистка, позната в България от международния турнир в София през 1967 год., Порубска.

По таблицата на коефициентите Бохосян получи трети приз, което е добро

начало за нашата млада и талантлива шахматистка.

Участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	т.
Порубска, Унг.	★	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	7 1/2
Винтер, Г.Д.Р.	1/2	★	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	7
Бохосян, Бълг.	1/2	1/2	★	1/2	1/2	1	1	0	1/2	1	5
Ворч ГДР	1/2	1/2	1/2	★	0	1/2	1	1/2	1/2	1	5
Ломбизани, Полша	0	1/2	1/2	1	★	1/2	0	1/2	1	1	5
Фронмелд, Г.Д.Р.	0	0	1/2	1/2	1/2	★	1	1	1/2	1/2	4 1/2
Пьотч, Г.Д.Р.	0	0	0	0	1	0	★	1	1	1	4
Бенеке, Г.Д.Р.	0	0	1	1/2	1/2	0	0	★	1/2	1/2	3
Гаутч, Г.Д.Р.	0	0	1/2	1/2	0	1/2	0	1/2	★	1/2	2 1/2
Зоннеберг, Г.Д.Р.	0	0	0	0	0	1/2	0	1/2	1/2	★	1 1/2

ОС на работниците по „просветата и полиграфията“ и физкултурния отдел при ОСП.

ВНИМАНИЕ!

Редакцията на списание „Шахматна мисъл“ има нов адрес:

София, ул. „Ракитин“ № 2

(заедно с редакцията на в. „Народен спорт“)

тел. № 44 19 38

Адрес за писма:
София Ц

пощенска кутия № 88

МАЙСТОРСКИ ТУРНИР И В РУСЕ

МИХАИЛ ТЕДЕСКИ

Като част от програмата за подготовката за III републиканска спартакиада секцията по шахмат при физкулт. д-во „Дунав“, с помощта на ръководството на самото дружество, осъществи настойчивата си инициатива за организиране на първия майсторски турнир в града ни.

Борбата беше безкомпромисна. Докато „ръкопашните битки“ между русенските кандидат-майстори не преставаха, турнирът се оглави от мс Ст. Мечкаров, който докрай не загуби партия и заслужено зае първото място. Непосредствено след него са русенските майстори Руско Филчев, Петко Атанасов и Тодор Николов, а км Христо Донов единствен от кандидат-майсторите покри майсторски бал — втори по ред. Донов игра идейно и напористо и успехът му е заслужен. Не издържаха докрай голямото напрежение кандидат-майсторите Б. Сиджаков и Й. Пелев, които имаха реални възможности за покриване на майсторския бал. Със своята оригинална игра добре се представи мс Тодор Янков, като пресече не малко „апетити“. В стремежа си да даде най-хубавото мс К. Писков стана жертва на много пайтноти и се класира под възможностите си.

Участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Точки	Място
1 Ст. Мечкаров	▲ ½	1	1	1	½	½	½	1	½	1	1	1	8½	I
2 Р. Филчев	½ ▲	½	1	½	½	½	½	1	1	½	1	1	7½	II
3 П. Атанасов	0 ½	▲ ½	0	1	½	1	1	½	1	1	1	7	III—IV	
4 Т. Николов	0 0	½	▲ 0	1	1	1	1	1	½	1	1	7	III—IV	
5 Хр. Донов	0 ½	1	1	▲ 0	½	½	1	½	1	½	1	6½		
6 Т. Янков	½ ½	0	0	1	▲ 1	½	½	1	1	½	1	6½		
7 Й. Пелев	½ ½	½	0	½	0	½	0	1	½	1	½	5	V—VI	
8 Б. Сиджаков	½ ½	0	0	½	½	½	▲ 1	0	1	0	0	4½	V—VI	
9 М. Драганов	0 0	0	0	0	½	1	0	▲ 1	1	1	1	4½		
10 А. Михайлов	½ 0	½	0	½	0	0	1	0	▲ 0	½	½	3	VIII-IX	
11 С. Начев	0 ½	0	½	0	0	½	0	0	1	▲ ½	½	3	VIII-IX	
12 К. Писков	0 0	0	0	½	½	0	1	0	½	½	▲	3	X—XII	

СЕКЦИЯ ЗА ПРИМЕР

Малко и неудобно е клубчето на ЦСКА „Червено знаме“, но в него винаги има гед и чистота. Тук всеки ден си дават среща шахматисти от няколко поколения. Налице са и спортните успехи: трима червенознаменци в предстоящия републикански финал, постиженията на младата Весмина Шикова, третото място в комплексното класиране на републиканското отборно първенство, няколко нови майстори и десетки млади кандидат-майстори. На годишната конференция отчетният доклад беше изпълнен с имена, цифри и дела, даващи реална картина за пълнокръвния живот на шахматната секция. Ръководството на ЦСКА „Червено знаме“ се отнася с разбиране и съдействие към шахмата.

ЛОКОМОТИВ СЕ ГОТВИ ЗА НОВИ УСПЕХИ

През м. декември се състоя отчетно-изборната конференция на шахматната секция при столичния „Локомотив“. Доклад за дейността на шахматистите от дружеството изнесе председателят на секцията инж. Илия Бъчваров. В доклада бяха изтъкнати големите постижения на секцията през изтеклата година: второ място на европейското п во на железничарите в Рига, титлата комплексен републикански първенец и др. Същевременно бяха набелязани редица полезни мероприятия за още по-успешното развитие на шахмата в дружеството и специално за работата на най-младата съзвездие.

ПАРТИИ • ПАРТИИ • ПАРТИИ •

ОТ ТУРНИРА ВЪВ ВАРНА

№ 364 СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА

Смислов

Янса

Обяснения от км Петко Костов

1. с4 g6 2. Кс3 Og7 3. Кf3 Кf6 4. d4 0—0 5. Og5. Изпитано в турнирната практика е и старинното продължение 5. Of4, целящо да пречатствува придвижването е5.

5. . . d6 6. e3. Непретенциозен ход в дебюта, който обаче има своите достоинства — планомерно и хармонично развитие на фигурите.

6. . . Kbd7 7. Oe2 h6 8. Oh4 e5 ? Прибързано. Сега белите методично, с естествен ходове получават позиционен превес. Правилно беше 8. . . g5 9. Og3 Kh5 — с взаимни шансове.

9. d: e5 d: e5 10. 0—0 c6 11. Дс2 Де7 12. Кfд2. Начало на акция за овладяване на невралгичния пункт d6.

12. . . Те8 13. Таd1 Кf8 14. К2e4 g5. Съгласно максимата: „По-добре късно, отколкото никога“. Сега обаче се от-

слабва силно царският фланг на черните. За предпочитане беше 14. . . Of5 15. Od3 0: e4 16. К: e4 g5 17. К: f6+ Д: f6 18. Og3 Ке6 — с бързо развитие.

15. К: f6+ Д: f6 16. Og3 Dg6 17. Ке4! Заклучителното звено в акцията за овладяване на пункта d6.

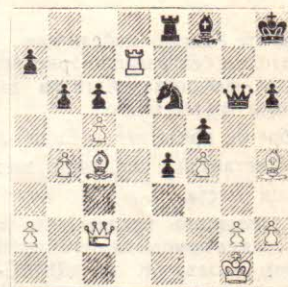
17. . . f5 18. Кd6 Те7 19. f4. Енергичен удар, който подчертава слабостите в позицията на черните.

19. . . g: f4 20. e: f4 e4 21. Oh4 Тс7 22. К: с8 Та: с8 23. с5. След размяната се очертава трайно позиционно преимущество — белите владеят линията „d“ и имат двойка офицери, които в ръцете на бившия световен шампион са страшно оръжие.

23. . . Цh7 24. Тd6 Ке6 25. Oc4 Те8 26. Тfд1 Of8. Черните нервничат, но по-добра защита не се вижда.

27. Тd7+ Т: d7 28. Т: d7+ Цh8 29. b4 b6. (Виж диаграмата). 30. Oe1! Жертва на пешка за инициатива. Сега черноподният сфигер се привежда по главната магистрала a1—h8. Развръзката вече настъпва.

30. . . b: c5 31. Oc3+ Цg8 32. b: c5 0: c5+ 33. Цh1 Те7 34. Т: e7 0: e7 35.

Да4 Цf8. Силата на двата офицера си казва думата.

36. Д: a7. Последна тънкост. Сега не върви още 26. Д: с6 Dg4 37. h3 Dd1+ 38. Цh2 Kd8 — с продължителна защита.

36. . . Kd8 37. Dd7 Dg4 38. Oe5 e3. Последна тактическа възможност!

39. h3 Dh5 40. Dd3 Kf7 41. Д: e3 Kd6. Контролата е минала. Следва безупречна реализация.

42. Oe2 Df7 43. Да7 Dd5 44. Да8+ Цf7 45. Of3!! Черните се предават. Материалните загуби са неизбежни.

Смислов

Голц

Обяснения от мс Димитър Панталеев

1. Kf3 Kf6 2. c4 c5 3. Kc3 Kc6 4. d4 c:d4 5. K:d4 g6 6. e4. С пререждање на ходовете партията влезе във водите на сицилианска защита.

6. . . Og7. По-точно е 6. . . K:d4 7. D:d4 Og7.

7. Oe3 0—0. Необяснимо защо черните избягват теоретичното и твърде актуално продължение 7. . . Kg4 8. D:g4 K:d4 (По-слабо е 8. . . O:d4 9. O:d4 K:d4 10. 0—0—0 e5 11. f4 d6 12. Dg3±) 9. Dd1 и сега не предложеното от Петросян 9. . . Ke6, а инициативното 9. . . e5! ? 10. Kb5 0—0! 11. Dd2 Dh4 12. Od3 d5. След хода в партията белите получават много силна игра и по двата фланга.

8. Oe2 d6 9. 0—0 Od7. По-добро в сравнение с партията Смислов — Георгиу, в която черните предпочетоха 9. . . K:d4 и получиха по-тежка игра.

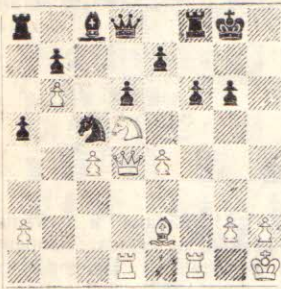
10. Tc1 K:d4 11. O:d4 Oc6 12. Dd3! Kd7. Не е оправдано очакването, че след смяната на офицерите по диагонала a1—h8 черните ще бъдат облекчени. По-приемливо е 12. . . Da5 с подготовка на a6 и b7—b5.

13. O:g7 Ц:g7 14. b4 Kf6 15. Цh1 a5 16. b5 Od7? Трябваше 16. . . Oe8 — с по-големи защитни ресурси отколкото в партията.

17. f4 Oe6 18. Dd4 Цg8 19. f5 Oc8 20. Tcd1 Kd7 21. Kd5.

Черните вече нямат полезни ходове. Фигурите им не могат да се развият и взаимно си пречат, Особено неудобно стои конят им на d7, който не може да заеме трайна позиция нито на c5, поради f5—f6!, нито на e5 поради c4—c5.

21. . . f6 22. b6 Kc5 23. f:g6 h:g6.

24. e5! f:e5. Ако 24. . . Ke6, то 25. Dh4!

25. T:f8+ D:f8 26. Dh4 Цg7. Защита за черните вече не се вижда.

27. Tf1 Of5 28. g4 Oe4+ 29. Цg1 Dd8 30. K:f7 Kd7 31. c5! d5. Ако 31. . . K:c5? 32. Df6+ Цh7 33. Tf3! — с неизбежен мат.

32. Ob5 K:c5 33. Df6+ Цh7 34. Df7+ Цh8 35. Tf3! Черните се предават.

№ 366. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА

Пъдевски

Янса

Обяснения от мс Андрей Малчев

1. d4 Kf6 2. c4 d6 3. Kc3 Kbd7 4. Kf3 e5 5. g3 g6 6. Og2 Og7 7. 0—0 0—0 8. e4 c6 9. Dc2 De7. Вариантът 9. . .

e:d4 10. K:d4 K:e4 11. K:c6 не е изгоден за черните, но и игрият в партията ход не може да бъде препоръчан. Дамата на e7 не стои добре и Пъдевски твърде убедително усива да докаже това. Правилно беше да се избере някое от изпитаните продължения, като 9. . . Te8 или 9. . . e:d4.

10. Td1. Главната слабост в лагера на черните е пунктът d6 и към нея се прицелва топът.

10. . . Ke8 11. b3. И този ход е с мерник към пунктa d6, към който в даден момент ще може да се насочи Ocl, заемайки позицията на a3.

11. . . f5 Тематичен ход в стариндийската защита, обаче изигран преждевременно. При съществуващото напрежение в центъра и неравните черни фигури той представлява изолирана, неподкрепена от фигури пешечна акция на парския фланг, за която черните напразно губят време и ненужно отслабват позицията си. Заслужаваше предпочитание 11. . . e:d4 12. K:d4 a5, осигурявайки за Kd7 добра позиция на c5.

12. d:e5. Разкрива диагонала a3—f8 по който черните нямат ефикасен контрол.

12. . . d:e5 13. a4 a5 14. Oa3 Kc5 15. Ke1 f4. Затрудненията на черните, които създава свързката по диагонала a3—f8, са очевидни. Лошото разположение на дамата и слабите страни на хода 11. . . f5 си казват думата. На естествената защита от свързката — 15. . . b6 можеше да последва 16. e:f5 O:f5 17. Dd2 и Og2 се включваше в играта с много голяма сила. Сега това е предотвратено, но следват други неприятности.

16. b4. Не бива да се дава време на черните да се укрепят.

16. . . a:b4 17. O:b4 Kc7. Слабо беше 17. . . b6, поради 18. a5! Сега обаче следва комбинационен удар.

18. Kd5! Тъкмо на време, за да предотврати Kc7—a6, което укрепваше позицията на черните.

18. . . c:d5 19. c:d5 K7a6 20. d6 Df7 21. O:c5 Oe6 22. Ob6! ? В духа на динамичния стил на Пъдевски — смела жертва на качество. Струва ми се обаче, че след като спечелиха пешка, белите трябваше да предпочетат спокойното 22. Td3.

22. . . Ob3 23. Dd2 O:d1 24. T:d1 f:g3 25. h:g3 Kb8! 26. d7 Kc6 27. Kc2 Kd4? Грешка, която отвежда черните в безнадеждна позиция. Естественото 27. . . Of6 правеше проблематично преимущество на белите. Сега свързката настъпва форсирано.

28. K:d4 e:d4 29. Oh3 Df6. Ускорява края, но черните нямат вече задоволителна защита.

39. O:d4 D:d4 31. Da2+ Цh8 32. T:d4 O:d4 33. Dd5 Of6. След 33. . . O:f2+ ? 34. Цg2. Черният офицер не може да се върне в защита на диагонала a1—h8 и маршът на пешката „e“ пак решава.

34. Dd6 Цg7 35. e5 Og5 36. e6 Ta6 37. Dd4+ Of6 38. Db4. Черните се предават.

№ 367. ДЕБЮТ РЕТИ

Симагин

Дода

Обяснения от мс Андрей Малчев

1. g3 d5 2. Og2 Kf6 3. c4 c6 4. Dc2 g6 5. b3 Og7 6. Ob2 0—0 7. d3. Характерно за дебют Рети — и двете страни не бързат да влизат в стълкновение, като задачата им в дебюта се стои да заемат изходни позиции за сложна закрыта стратегическа борба в мителшпила.

7. . . Kbd7 8. Kf3 Te8 9. 0—0 e5 10. c:d5 K:d5 11. Kbd2 K7b6 12. Tad1 Og4. Не може да се каже, че до тук някой е извлякъл преимущество от дебюта. И двете страни разположиха целесъобразно фигурите си. Сега започва стратегическата борба. Планът, който избират черните, свързан с размяна на белополия им офицер на f3, изглежда съмнителен. Внимание заслужаваше 12. . . f6, за да се освободят черните от грижи по защитата на пешката e5 и в зависимост от по-нататъшната игра на белите да строят стратегията си.

13. h3 O:f3 14. K:f3 Kc7. Развоят на партията не изяснява каква е идеята на това отсгъпление с коня. Но какво да играят черните? Ходът f7—f6 при липсата на белополия офицер вече не е за препоръчване. Внимание, обаче заслужаваше 14. . . a5, за да се предизвикат отслабвания на дамския фланг.

15. h4 De7 16. Dc1. Засилва контрола по черните диагонали.

16. . . Kbd5. И тук черните трябваше да предпочетат 16. . . a5 с идея да прехвърлят коня си през b5 на d4. Не обаче веднага 16. . . Kb5, поради 17. a4 Kd4 18. K:d4 e:d4 19. a5 Kd5 20. a6 и Og2 влиза с голяма сила в действие срещу разбития дамски фланг.

17. h5 a5. Не g:h5, поради 18. Kh4 и по белите полета на царския фланг черните са беззащитни.

18. h6! Започва акция за отхвърляне на черните фигури на неизгодни позиции, която се развива почти форсирано.

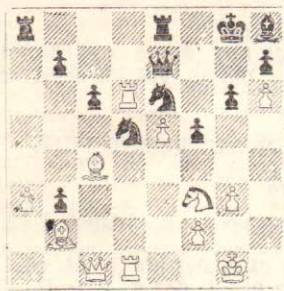
18. . . Of6 19. e4 Kb4 20. a3 Ka6 21. d4! А сега белите разкриват играта в центъра и двата им офицера започват да доминират над противника.

21. . . e:d4 22. e5! Oh3. Или 21. . . O:e3 22. Tfel f6 23. K:e5 f:e5 24. O:d4 — с решаващо преимущество за белите.

23. T:d4 Ke6. По-добро изглежда 23. . . Kd5.

24. Td6 Kac7 25. Oh3 f5 26. Tfd1 Kd5 27. Of1 a4. Предотвратява a2—a4 и активизирането на чернополия офицер през a3.

28. Oc4 a:b3? Губи форсирано, но и другите продължения не облекчават защитата. Например 28... Ted8 или 28... Kc7 29. b4 с последващо b5 и разбиване на защитата на черните в центъра и по целия фронт.

29. T1:d5! c:d5 30. O:d5 Tac8. Вече нищо не спасява.

31. D:c8! Черните се предават. След 31... T:c8 32. T:e6+ те са безпомощни. Една типична за гротмайстор Симидин партия — проведена с дълбоко вникване в стратегическите тънкости на позицията и решена с ефектен тактически удар.

№ 368 СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА
Костро В. Шмид
Обяснения от мс д-р Николай Радев

1. e4 c5 2. Kf3 Kc6 3. d4 c:d4 4. K:d4 e6 5. Kc3 Dc7 6. Oe3 a6 7. Od3 Kf6 8. Kb3. По-нататъшният развой на партията поставя под съмнение коректността на този ход. Силно беше простото 8. O—O, например 8... K:d4 9. O:d4 Oc5 10. O:c5 D:c5 11. Ka4! Dc6 12. c4 и не може 12... K:e4, поради 13. O:e4 D:e4 14. Kb6 Tb8 15. Dd6 — с печалба на топ.

8... b5! Именно така, тъй като белите заплашваха чрез a4 и a5 да стеснят силно позицията на черните на дамския фланг.

9. f4 d6 10. f3 Ob7 11. O—O Oe7 12. Dh3. Белите играят шаблонно. Подобен план е добър, когато черните са рокирали на царския фланг. Тогава, предвид заплахата e5! — с печалба на фигура черните са принудени да играят h6 или g6 и да отслабят чувствително прикритието на царя си.

12... h5! Ефикасна контраакция. Стават ясни намеренията на Шмид да приюти царя си на дамския фланг и атакува царския фланг на противника.

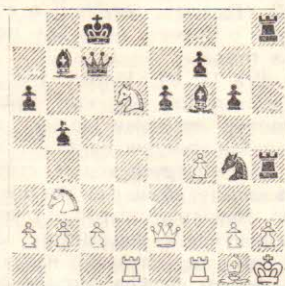
13. Ch1 Kg4 14. Og1 g6. Защищава се от заплахата 15. f5, на която ще последва g:f5, O—O—O, Tdg8 и натиск по откритата линия „g“.

15. Ce2 Of6! 16. Tad1 O—O—O 17. O:g4 h:g4 18. D:g4 Th4 19. De2 Tdh8. Да направим равновесие за пожертваната пешка — черните тонове завзеха застрашително линията „h“. Виси заплахата играта да бъде разкрита и черните офицери да се насочат с пълна сила по важните диагонали подстъпи към царя. Компенсацията, която имат черните, е пред статична.

20. e5. Опит да се усложни играта, тъй като Шмид заплашваше чрез 20... g5! да ускори развързката.

20... K:e5! Появяват се и комбинационни ефекти — логична последица на целенасочената игра на полския майстор. Не може сега 21... f:e5 22. O:e5 и черните са безпомощни — пунктът h2 е незащитим.

21. Ke4 Kg4 22. K:d6+

22... D:d6! 23. T:d6 K:h2! Белите имат дама за лека фигура, но не се вижда удовлетворителна защита от матовата атака на струпаните срещу царя им противникови фигури.

ФРАГМЕНТИ ОТ КИСЛОВОДСК

№ 369 ЗАЩИТА УФИМЦЕВ
Гелер Васюков
Обяснения от мс Владилен Попов

1. e4 d6 2. d4 Kf6 3. Kc3 g6 4. Kf3. Гротмайстор Гелер често избира това непретенциозно продължение срещу „хипермодерната“ защита Уфимцев. Според мен белите могат да разчитат на дебютно преимущество само в схемите, започващи с 4... f3 или 4... f4.

4... Og7 5. Oe2 O—O 6. O—O Og4. В партията между същите противници, играна в Тбилиси през 1967 г., се играло по-малко активното 6... c6 и Гелер получил преимущество след 7. Te1 Dc7 8. Of4 Kbd7 9. e5! Kh5 10. e:d6 e:d6 11. Oe3±.

7. Oe3 Kc6 8. Dd2 e5 9. d5 Ke7 10. a4. В статията на Б. Шашин в бр. № 6 на „Шахматний Бюлетень“ е цитирана партията Спаски-Парма, Хавана, 1966 г., в която белите играли 10. Tad1. Гелер се опитва да развие бързо активна игра на дамския фланг и партията придобива теоретически интерес.

10... Od7! От своя страна гротмайстор Васюков провежда нова идея, която, според мен, усилва съществено играта на черните. По-рано се играеше по аналогия със стариндийска защита 10... Kd7. Опасният шурмовак Васюков подготвя настъплението на царския фланг с фина позиционна маневра, използвайки изкуственото построение на белите (бялата дама на d2, пешката „с“ не се намира на „с4“).

11. a5 a6 12. Ke1 Kh5! Ето защо дамата стои по-добре на началната си позиция! Сега 13. O:h5 не носи радост на белите.

13. Kd3 f5 14. f3? След този ход атаката на черните става много опасна, защото струпаните нерационално в центъра бели леки фигури просто си

24. O:h2. Единствената защита о заплахата 24... Kf3×.

24... T:h2+ 25. Ch1 Oh4!! Поставя белите пред неразрешими проблеми.

26. Td8+. Единствен начин за отсрочване на загубата. Заплашваше 26... Th1+ и 27... Of2×. Не спасяваше и 26. Td3 (Tf3), поради 26... Th1+ 27. Ch1 Of2+ 28. Th3 T:h3×.

26... O:d8! Необходима точност! На небрежното 26... Ch:d8 би последвало 27. Dd3+ Ce8 28. Tf3 — с неясни усложнения. Сега на хоризонта се появява и не много приятният шах от b6.

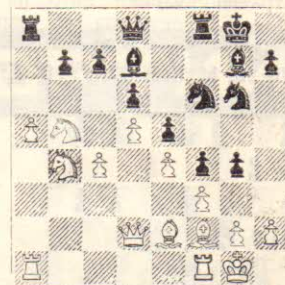
27. Kd4 Ob6 28. c3 T:g2+. Най-просто. След тоталните размени Шмид преминава в топовен ендшпил с пешка повече, което наред с образувните с аби бели пешки на f4 и d4 му осигурява не сложна реализация.

29. D:g2 O:g2 30. Ch:g2 O:d4 31. c:d4 Cd7 32. Tf3 a5 33. Tb3 b4 34. a3 Tb8 35. Cf3 a4 36. T:b4 T:b4 37. a:b4 Cc6 38. Ce4 f6 39. Cd3 Cb5 40. Cc3 f5. Черните се предават.

пречат. 14. Og5 максимално затрудняваше настъплението на черните, напр. 14... f4 15. Dd1!

14... Kf6 15. b4. Отново заслужаваше внимание 15. Og5. Затова по-точно беше черните да играят веднага 14... f4.

15... f4 16. Of2 g5 17. b5 a:b5 18. Kb4 Kg6 19. K:b5? Решавана грешка. Шансове за защита даваше 19. g4. 19... g4 20. c4.

20... g3! типична и напълно коректна жертва на пешка, направена в подобна позиция от Найдорф срещу Тайманов през 1953 г. в Цюрих.

21. h:g3 Kh5!! Васюков наистина е голям майстор на атаката, а тази партия още веднъж потвърждава това.

22. De1 Oh6! Ударите се спят един след друг и позицията на Гелер е вече незащитима.

23. g4 Kg3! 24. O:g3 f:g3 25. D:g3. Белите „спечелиха“ две пешки, но на каква цена!

25... Oe3+ 26. Ch1 Kf4 27. Od1 Oc5! Черните фигури добира огромна активност и развързката приближава...

28. Kc2 Dg5 29. Dh2 Tf6 30. g3 Th6 31. g:f4 T:h2+ Освен материалните придобивки черните запазиха атакуващите си възможности.

32. Ch:h2 Dh4+ 33. Ch:g2 O:b5. След 34. c:b5, 34... e:f4 матът е неизбежен. Белите се предават.

№ 370. СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА

Орев Хонфи

Обяснения от мс Петър Орев

1. c4 c5 2. e4 g6 3. Ke2 Og7. С преждане на ходовете се получи позицията от сицилианска защита. Считаю, че най-перспективният план за защита на черните е избраният от Бобоцов срещу Орев (бели) на турнира в Ст. Загора, 1959 г.: 3. . . e5 4. Kbc3 Og7 5. g3 Ke7 6. Og2 0—0 7. 0—0 d6 8. d3 Kc6 9. f4 f5 10. Oe3 Oe6.

4. d4 c:d4 5. K:d4 Db6. Този ход дава възможност на белите да развият с темпо фигурите си. Заслужаваше предпочитание 5. . . Kc6. В този случай обаче вариантът 6. Oe3 Kf6 7. Kc3 Kg4 8. Д: g4 К: d4 9. Dd1 e5 10. Kb5! К: b5 11. с: b5 е изгоден за белите, както показва партиите Нейкирх — Силаги, София, 1957 г. и Орев — Минев, София, 1952 г.

6. Kb3 Ka6 7. Kc3 O:c3+. Черните надценяват слабостта на пешките по линията „с“. В същност слабостта на черните полета около черния цар, останали без защитата на чернополия офицер, е много по-осезателна. За предпочитане беше 7. . . d6, въпреки че и тогава след 8. Oe3 Dd8 9. Oe2 Kf6 10. 0—0 играта на белите е по-добра.

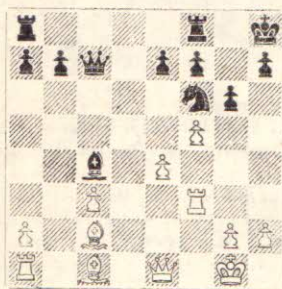
8. b:c3 De6 9. Od3 d6 10. 0—0 Kf6. Голямата рокада не би предложила добро убежище за черния цар. Затова черните се готвят за малка рокада, която едва ли е по-малко опасна при отслабените черни полета в лагера им и двойката офицери на белите.

11. Kd4 Dd7 12. c5! Тактическа възможност за освобождаване от сдвоената пешка.

12. . . 0—0 13. с: d6 Д: d6 14. f4 Дс7 15. De1. От тук даматата защитава пешката e3 и заплашва в подходящ момент да се включи в атака срещу черния цар.

15. . . Kc5 16. Oc2 Ke6 17. К: e6 O: e6 18. f5. Сигнал за атака.

18. . . Oc4 19. Tз Цb8.

20. e5! Решаващ ход. Белите трябва да разчетат последвалите усложнения.

20. . . Kg4 21. Db4 Д: e5. На пръв поглед белите загубиха пешка, тъй като на 22. Th3 или 22. Of4 следва 22. . . Dc5. +

22. Og5. Този ход моят противник недооцени. Сега атаката е неотразима.

22. . . Dc5+ (22. . . Kf6 23. Th3) 23. Цh1 f6 24. f: g6 Og8 25. Oc1! f5. Ако 25. . . Ke5, то 26. Tg3.

26. Og5 Tae8 27. Te1 Ke5. Води до красив финал.

28. Oe3 К: f3 29. O: c5 К: h4 30. Od4+ e5 31. Т: e5 Oe6 32. Т: e6+ Цg8 33. Ob3. Черните се предават.

№ 371 ЗАЩИТА АЛЕХИН

Обяснения от мс Петър Орев

Николич

Орев

1. e4 Kf6. Някои считат защита Алехин за недостатъчно стабилна, въпреки това тя има не малко привърженици, които са на противно мнение, В Кисловодск между тях бяха Кнежевич, а също така и гротмайсторите Васюков и Гуфелд.

2. e5 Kd5 4. Kc3 К: c3 4. d: c3 d5! Ход, игран преди повече от 50 години от Капабланка, който продължава да се счита за най-добър. По-слабо е 4. . . d6 5. Of4 Kc6 6. Ob5 g6 7. De2 Og7 8. 0—0—0+.

5. Od3. По-активно е 5. c4. 5. . . c5 6. f4 Kc6 7. Kf3 Og4 8. h3. По добре беше 8. 0—0, тъй като черните рано или късно ще бъдат принудени да разменят на f3.

8. . . O: f3 9 Д: f3 e6 10. Dg3 g6. Още по-точно е направо 10. . . c4 и Ke7.

11. Oe3 c4 12. Oe2 Ke7 13. Df2 Kf5! Позиционна жертва на пешка. Ако 14. 0—0 К: e3 15. Д: e3 Tc8 16. Цh1 Oc5 и черните са доволни от играта си.

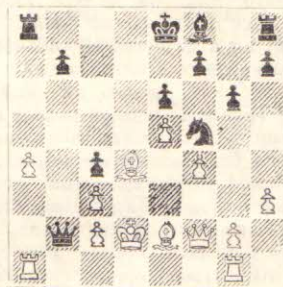
14. O: a7 Kg3 15. Tg1. След 15. Д: g3 Т: a7 черните получават достатъчна компенсация за пешката.

15. . . Da5 16. Od4 Kf5. Както обясни след партията, Николич с охота влязал в тази позиция, но не видял 20-я ход на черните.

17. Ob6. Заплашааше 17. . . К: d4.

17. . . Db5 18. a4!? На този ход са разчитали белите. След 18. . . Д: b2 19. Цd2 изглежда, че черните губят даматата, а след 18. . . Т: a4 19. Т: a4 Д: a4 20. g4 белите заякчават позицията си.

18. . . Д: b2! 19. Цd2 d4 20. O: d4.

20. . . Ob4! След този ход няма спасение. Например: а) 21. с: b4 К: d4 22. De3 Kb3±. б) 21. Tgb1 O: c3+ 22. O: c3 Td8+ 23. Цe1 Д: c3+ Цf1 Kg3+ 25. Цg1 Td2+. Николич дълго обмисля и избра друг вариант.

21. Tgcl K:d4 22. D:d4 O:c3 23. D:c3 Td8+ 24. Od3 T:d3+ 25. D:d3 c:d3 26. Tab1 Dd4 27. Т: b7 d:c2+ 28. Ц:c2 De4+. Белите се предават.

От българските турнири

№ 372. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА

Нейкирх

Шукша (Полша)

Балчик, 1968 г.

Обяснения от мм Олег Нейкирх

1. c4. Любим ход на дългогодишния световен шампион Михаил Ботвиник, който може да се счита за универсален. От него може да се продължи както в различните системи на английско начало, така и в различни други дебюти, какъвто е случаят в партията.

1. Kf6 2. Kc3 g6 3. e4. По този начин белите избягват защита Грюнфелд и играта преминава във водите на стариндийска защита.

3. . . d6 4. d4 Og7 5. f4 0—0 6. Oe2 c5. Най-активно! — черните атакуват незабавно центъра на белите.

7. Kf3. Получи се една от основните позиции на варианта на четири пешки в стариндийска защита, водещ към динамична и остра борба.

7. . . с: d4 8. К: d4 Kc6 9. Oe3 Kg4. Черните се лишават от чернополия си офицер, което отслабва царския им фланг и дава на белите добри перспективи за атака. Приблизително равенство се поддържа с 9. . . Og4 10. O: g4 К: g4 11. Д: g4 К: d4 12. Dd1 Kc6 и черните запазват важния офицер на g7.

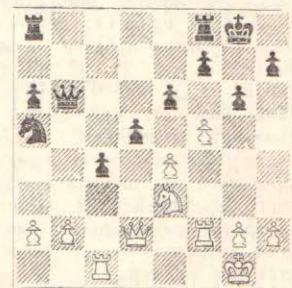
10. O: g4 O: d4 11. O: d4 O: g4 12. Д: g4 К: d4 13. Dd1. Най-просто и най-силно — предложено от Фишер.

13. . . Kc6 14. Dd2. В партията Помар — Гелер, Стокхолм, 1962 г. се игра 14. 0—0 Da5 15. Цh1! Db4 16. De2 Ka5 17. Kd5 Д: c4 18. К: e7+ Цg7 19. Dd2 — с по-перспективна позиция за белите.

14. . . a6. Черните започват подготовк за характерния пешечен удар на дамския фланг — b7—b5.

15. Kd5 b5 16. 0—0 b: c4 17. Tac1 e6 18. Ke3 Db6 19. Tf2 Ka5 20. f5! Белите започват пряка атака на царския фланг, използвайки отсъствието на черния офицер и депласирането на черния кон на края на таблото.

20. . . d5.

21. К: d5! Идеята на белите е да открият пътя на даматата си по диагонала c1—h6±, без да се губи време. Обаче възможно беше и веднага 21. f6 d: e4 (Ако 21. . . Цh8, то 22. К: d5 и както в партията) 22. Kd5 e3 23. К: e3 Tad8 24.

Kd5! Или 23. . . Ch8 24. Kd5 e:d5 и пак както в партията.

21. e:d5 22. f6 Ch8 23. Dh6 Tg8 24. Tc3 De6. До тук всичко е форсирано. Матовите заплахи принуждават черните към единствени ходове.

25. c:d5! Белите искат да отклонят дамата от полето h3 и същевременно да ликвидират напредналата пешка d5. Не може ефектното 25. Tf5 g:f5 26. Th3 T:g2+! и черните се спасяват.

25. . . De4. Този ход позволява на белите да обявят мат. Но и други ходове не помагат, например: 25. . . De1+ 26. Tf1 D:c3 27. b:c3 — със специална позиция за белите.

26. D:h7+ Ц:h7 27. Th3+ Dh4 28. T:h4 мат.

№373 ДЕБЮТ НА ДАМСКАТА ПЕШКА

Панталеев Лулчев
Варна, 1968 г.

Обяснения от мс Димитър Панталеев

1. d4 Kf6 2. Kc3 d5 3. Og5 Kbd7. Началните ходове определят система Вересов. Пролъжението, играно от черните, изглежда най-логично.

4. f3 h6. Черните явно не са склонни след 4. . . e6 b5. e4 да плуват във водите на френска защита.

5. Of4. Добро е и 5. Oh4 — с други идеи.

5. . . e6. На 5. . . c5 или 5. . . Kh5 белите биха продължили пак както в партията.

6. e3 e6 7. Od3 Ob4. По-солодно е 7. . . Oe7.

8. 0—0 0—0 9. h3 O:c3? Този ход предоставя на белите два офицера и лишва черните от важен защитник на черните полета. По-добре беше 9. . . Oa5 и последващо Oa5—c7.

10. b:c3 b5! 11. a4 Ke4! Черните играят инициативно, както изисква и характерът на позицията.

12. Ta3 a6 13. a:b5 c:b5 14. c4! По-силно от 14. O:b5 K:c3!.

14. . . b4! Черните запазват инициативата си на дамския фланг.

15. Ta1 Kc3 16. De1 d:c4 17. O:c4 Kb6 18. Od3 Ob7. Двете страни навлязоха в сложен мителшип с равни възможности. Шансовете на белите са на царския фланг, а на черните — на дамския. Заслужаваше внимание 18. . . f5.

19. e4 De7? Сериозна грешка. Черните имаха две основни продължения: а) 19. . . f5! 20. e:f5 O:f3! — с достатъчна контраигра и б) 19. . . a5 20. De3 De7 (20. . . a4 21. O:h6 g:h6 22. D:h6 K:c4 23. Te1±) 21. Tfel±.

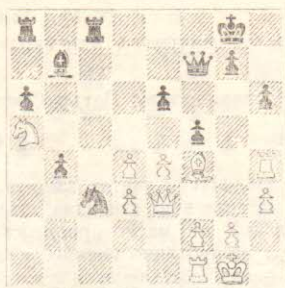
20. Ta5 Tfc8 21. Kd2 Dd8. Черните създават заплаха 22. . . Kbd5, но по-последователно беше дамата да не се отклонява от защитата на царския фланг. 22. Kb3 Kc4 23. Th5 Kb2. Дамският фланг е блокиран, а над черния цар се извисява буря. Налага се да се отстрани офицерът от d3.

24. De3 K:d3 25. c:d3 Df6 26. Oe5. Черните заплашваха 26. . . D:f4!

26. . . Dg6 27. Th4 f6 28. Tg4 Df7 29. Of4 Ch7 30. Ka5 f5? Правилно беше 30. . . Oc6. Интересен вариант беше 30. . . b3?! 31. K:b3 (Не 31. O:h6? g:h6 32. Th4 Dg7! — 33. K:b7 b2! —

с печалба) 31. . . e5 32. d:e5 D:b3 33. e:f6 — с решаваща атака за пожертвуваната фигура.

31. Th4! Ug8

32. O:h6! Tc7. Вземането на офицера 32. . . g:h6 води до незабавна гибел — 33. D:h6 и черните нямат задоволителна защита.

33. Of4 Td7 34. Oe5! Слабо е 34. Kc4?, понеже допуска марша на пешките „а“ и „б“.

34. . . Dg6 35. Te1. Добре беше и 35. d5!

35. . . Tf8 36. d5! Черните имат тежка позиция и са в силен пайтот.

36. . . e:d5? По-упорито беше 36. . . f4!

37. e:f5 D:f5 38. T:b4. Веднага печелеше и 38. Tf4! Dg6 39. T:f8+ Ц:f8 40. O:c3 b:c3 41. K:b7 T:b7 42. Dc5+! и топъл на b7 пада.

38. . . Kb5 39. K:b7 T:b7 40. Tf4 Dg6 41. T:f8+ Ц:f8 42. Dc5+. Черните се предават.

№ 374 СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА

П. Козаров Е. Ерменков
Републ. полуфинал, София, 1968 г.
Обяснения от км Евгени Ерменков

1. d4 Kf6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. Kc3 e:d5 5. c:d5 g6 6. e4 d6. Тази система, която по време на пълния блясък на Тал беше страшно оръжие в неговите ръце, постепенно се износи и излиза от мода.

7. Kf3 Og7 8. Oe2 0—0 9. 0—0 Te8 10. Kd2 Ka6 11. f3. Постановка, препоръчана в „Шах архив“ от Глигорич и Еве, която дава на белите стабилен център и се смята за най-силна. Може и 11. f4, но в този случай белите попадат под натиск в центъра.

11. . . Kc7 12. a4 Kd7 13. Kc4 Ke6 14. Ke3. Този ход, както и целият дебют до седемнадесетия ход включително, Козаров игра без всякакво замисляне, което показваше, че иска да влезе в руслото на партията Букич—Тал, Будва, 1967 г. А сега точно беше моментът да се замисли. В партията Хесе — Блекстоун, светов. студентско п-во, Австрия, 1968 г. белите играха 14. Of4! (Знакът мой) K:c4 15. O:c4 a6 16. Dd3 Tb8 17. Tab1 Df6 18. Og3 Od7 19. a5 b5 20. a:b6 T:b6 21. e5! и белите получиха решаващо преимущество.

14. . . f5 15. f4 Kf7 16. e:f5 g:f5 17. Od3 Od4! Споменатата партия Букич—Тал продължила 17. . . Df6 18. Tf3 Od7 19. Dc2 Kh6 20. Od2 Te7 21. Kcd1 Ke8 22. Tg3 Dd4 23. Kf2 Ch8 24. Oe3 D:f4 25. Kh3 и белите получили разгромна атака. Ходът в пар-

тията защитава пешката f5 с темпо и позволява на черните да овладеят инициативата.

18. Tf3 Df6 19. Ch1 Od7. Черните получиха добра координация на фигурите си и натиск в центъра и по линията „е“. В партията Хайдсток — Всйл, свет. студ. п-во черните отговорили 19. . . a6 и след 20. Od2 Od7 21. Tg3+ Ch8 22. Df3 b5! 23. Tf1 c4 24. Ob1 v4 и т. н. получили печеливша позиция.

20. Od2 Kh6! Ковчът пази предварително пешката f5 и се устремява към g4, където ще представлява сериозна заплаха за белия цар.

21. Dc2 Te7. Обстоятелството, че за последните си четири хода белите разходваха за обмисляне около час и половина показва затрудненията, които са чувствували. Действително трудно е да се посочи задоволителен план за противодействие срещу нарастващия натиск по линията „е“.

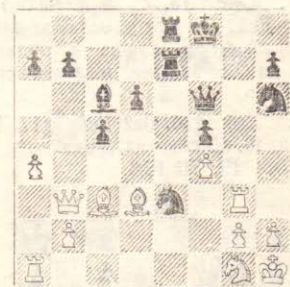
22. Tg3+. Този шах би се оправдал само при отговор 22. . . Ch8? В случая обаче е сериозна грешка, защото след почти неизбежната загуба на пешката d5 белите губят възможността да свържат чрез Oc4 стъпилия на d5 кон. По-добро изглежда 22. Ta1 Tae8 23. Kcd1, но и в този случай след 23. . . a6 (24. a5 Ob5!) и b5 черните запазват голямо преимущество.

22. . . Ch8 23. Ke2. С надежда да размени важния чернопоселен офицер и получи контра игра за пешката.

23. . . O:e3 24. O:e3 K:d5 25. Od2 Tae8 26. Db3 Oc6. Фигурите на черните вече са готови за матова атака.

27. Kgl Ke3! Подготвя ефективна развързка.

28. Oe3.

28. . . Khg4! 29. Kf3. Красиво завършваше партията след 29. h3 Dh4 30. Oe1 D:g3!!

29. . . Dh6 30. h3 Od5. Печелеше и 30. . . D:f4, но черните искат да спечелят фигура. Грешка би било обаче 30. . . Kf2+ и K:d3, поради 31. Dg8x.

31. Db5 a6 32. Db6 Kf2+ 33. Ch1 K:d3 34. Ke5. Последен опит за размътване водата.

34. . . K:e5 35. f:e5 Df4 36. e:d6 D:g3 37. d:e7+ Ch8. Белите се предават.

Поправка:

Партията № 340 поместена в кн. 11 с Радулов—Николаевски, а не както е отпечатано, Радулов—Флеш.

ЗА САМОСТОЯТЕЛЕН АНАЛИЗ

№ 375. ФРЕНСКА ЗАЩИТА Савон Улман

Скопие, 1968 г.

1. e4 e6 2. d3 d5 3. Kd2 Kf6 4. Kgf3 c5 5. g3 Kc6 6. Og2 Oe7 7. 0—0 0—0 8. Tel b5 9. e5 Kd7 10. Kf1 a5 11. h4 b4 12. Of4 Oa6 13. Ke3 a4 14. c4 b: c3 15. b: c3 d4 16. c: d4 c: d4 17. Kc4 Kc5 18. Kg5 Kb4 19. O: a8 D: e8 20. Dh5 O: g5 21. O: g5 Kb: d3 22. Of6 g: f6 23. e: f6 Цh8 24. Kd6 Kf4! 25. K: f7+ T: f7 26. g: f4 T: f6 27. Де5 Kd7 28. Д: d4 Dg8+ 29. Цh2 Dg4 30. Те3 e5. Белите се предават.

№ 376. ИСПАНСКА ПАРТИЯ Радулв З. Ковач

Дебрецен, 1968 г.

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Ob5 Oc5 4. 0—0 Kd4 5. K: d4 O: d4 6. c3 Ob6 7. d4 c6 8. Oc4 e: d4 9. c: d4 Ke7 10. d5 d6 11. Kc3 Kg6 12. Dh5 Ke5 13. Og5 Og4 14. O: d8 O: h5 15. O: b6 a: b6 16. Ob3 g5 17. f3 Og6 18. g3 b5 19. f4 g: f4 20. g: f4 Kd3 21. d: c6 b: c6 22. Tad1 K: b2 23. T: d6 Tg8 24. Цf2 b4 25. Kd1 Цe7 26. e5 K: d1+ 27. Tf: d1 Tgd8 28. Цe3 T: d6 29. T: d6 Tc8 30. Tf6 c5 31. f5 Oh5 32. Oc4 Ta8 33. Te6 Ta3+ 34. Цf4 Tc3 35. f6+ Цe8 46. T: c5 Oe2 37. Ob5+ O: b5 38. T: b5 Tc2 39. T: b4 T: h2 40. Tb8+ Цd7 41. Tb7+ Цe8 42. Te7+ Цf8 43. Ta7 Цe8 44. a4 h5 45. a5 Черните се предават.

№ 377. ИСПАНСКА ПАРТИЯ Либерзон Филен

Дебрецен, 1968 г.

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Ob5 a6 4. Oa4 Kf6 5. 0—0 Oe7 6. Tel b5 7. Ob3 d6 8. c3 0—0 9. h3 h6 10. d4 Te8 11. Kbd2 Of8 12. Kf1 Ob7 13. Kg3 Ka5 14. Oc2 Kc4 15. Od3 Kb6 16. Od2 c5 17. d5 g6 28. Kh2 c4 19. Oc2 Kbd7 20. b4 c: b3 21. a: b3 Og7 22. K3f1 Db6 23. Ke3 Цh7 24. b4 Дc7 25. Od3 Kb6 26. Де2 Тес8 27. Та5 h5 28. Тc1 Oh6 29. Khf1 Dd8 30. Kd1 O: d2 31. K: d2 Tc7 32. Ke3 Tac8 33. c4 b: c4 34. Kd: c4 K: c4 35. T: c4 Tb8 36. Tal Oc8 37. Tb1 T: c4 38. K: c4 Дc7 39. Ka5 Tb6 40. Дc2 Д: e2 41. O: c2 Od7 42. Kc4 Tb8 43. K: d6 Цg7 44. Od3 Цf8 45. f3 Ob5 46. O: b5 a: b5 47. Tc1 Цe7 48. Tc6 Kd7 49. h4 Ta8 50. K: b5 Tal+ 51. Цh2 Та4 52. d6+ Цd8 53. Тc7 T: b4 54. Ка7 Кb8 55. T: f7 Tb6 56. Tg7 Черните се предават.

№ 378. АТАКА МАРШАЛ Барцай Гицеску

Дебрецен, 1968 г.

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Ob5 a6 4. Oa4 Kf6 5. 0—0 Oe7 6. Tel b5 7. Ob3 0—0 8. c3 d5 9. e: d5 K: d5 10. K: e5 Ke5 11. T: c5 c6 12. d4 Od6 13. Tel Dh4 14. g3 Dh3 15. O: d5 c: d5 16. Df3 Oe6 17. Oe3 Tad8 18. Kd2 Og4 19. Д: d5 O: g3 20. Dg2 Ob8 21. f3 Д: g2+ 22. Ц: g2 Oc8 23. Ke4 f5 24. Kc5 Tf6 25. Цh1

Tg6 26. Tg1 Od6 27. T: g6 h: g6 28. Kd3 Ob7 29. Цg2 Te8 30. Цf2 0: h2 31. Of4 O: f4 32. K: f4 g5 33. Kd3 Цf7 34. a4 Ta8 35. Ke5+ Цf6 36. Kd7+ Цg6 37. Tel Цf7 38. Kc5 Oc6 39. Te5 g6 40. d5 Oe8 41. a5 Ta7 42. Te6 Tc7 43. K: a6 Td7 44. Kb4 g4 45. f: g4 f: g4 46. a6 Черните се предават.

№ 379. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА Панталеев Н. Донов

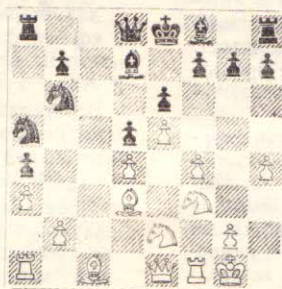
Варна, 1968 г.

1. d4 c5 2. d5 Kf6 3. c4 d6 4. Kc3 g6 5. e4 Og7 6. Oe2 Да5 7. Od2 0—0 8. Kf3 Og4 9. 0—0 Kbd7 10. a3 a6 11. h3 O: f3 12. O: f3 Дc7 13. Oe2 Tfb8 14. Дc2 b5 15. c: b5 Ke5 16. f4 K5d7 17. a4 c4 18. Цh1 Дc5 19. Of3 a: b5 20. a: b5 Ke8 21. Tael Kc7 22. e5 K: b5 23. Kb5 Д: b5 24. e6 Kc5 25. e: f7+ Ц: f7 26. f5 Of6 27. f: g6+ h: g6 28. Oc3 Kd3 29. Te6 Ta2 30. Oe4 Ke5 31. O: g6+ Цg7 32. T: e7+ O: e7 33. Tf7+ Цg8 34. Oh5 Kd3 35. Де2 Tal+ 36. Цh2 Д: d5 37. Д: c7 Черните се предават.

№ 380. ФРЕНСКА ЗАЩИТА Уейд Улман

Скопие, 1968 г.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Kd2 Kf6 4. e5 Kfd7 5. f4 c5 6. c3 Kc6 7. Kdf3 c: d4 8. c: d4 h5 9. a3 Kb6 10. Od3 Od7 11. Ke2 a5 12. 0—0 a4 13. Дe1 Ka5

14. f5! e: f5 15. e6! f: e6 16. Dg3 Цf7 17. Kf4 Цg8 18. Kg6 Kb3 19. K: h8 K: c1 20. Та: c1 Ц: h8 21. Ke5 Oe8 22. Tc7 h4 23. Df4 g5 24. Kg6+ Цg8 25. Де5 O: g6 26. Д: e6+ Цh8 27. T: b7 Дe8 28. T: b6 Og7 29. Д: g6 Де3+ 30. Цh1 Д: d3 31. Dh5+ Цg8 32. Td1 Дc2 33. Tb7 Tf8 34. T: g7+ Ц: g7 35. Д: g5+ Цh7 36. Tc1 Te8 37. h3 Черните се предават.

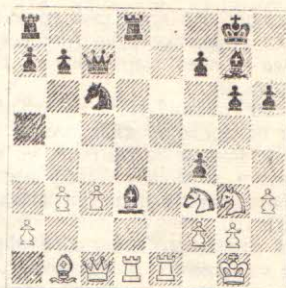
№ 381. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА Ходос Портиш

мач РСФСР — Унгария, Липецк, 1968 г.
1. d4 Kf6 2. c4 g6 3. Kc3 Og7 4. e4 d6 5. f4 0—0 6. Kf3 c5 7. d5 e6 8. Oe2 e: d5 9. c: d5 Te8 10. e5 d: e5 11. f: e5 Kg4 12. e6 f: e6 13. 0—0 e: d5 14. K: d5 Oe6 15. Kf4 Д: d1 16. T: d1 Of7 17. Kg5 Ke5 18. Oe3 Oc4 19. Of1 O: f1 20. T: f1 Kg4 21. O: c5 Ka6 12. Of2 K: f2 23. Ц: f2 O: b2 24. Tab1 Od4+ 25. Цg3 Kc5 26. Kd5 Tad8 27. Kf6+ O: f6 28. T: f6 Td3+ 29. Tf3 Tee3 30. Цf4 T: f3+ 31. g: f3 Td2 32. Tel Kd3+ 33. Цe3 K: e1 34. Ц: d2 h6 Белите се предават.

№ 382. СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА Сергиевски Форинтош

мач РСФСР — Унгария, Липецк, 1968 г.
1. e4 c5 2. Kf3 g6 3. d4 Og7 4. d: c5 Да5+ 5. c3 Д: c5 6. Oe3 Дc7 7. Kbd2

Kf6 8. h3 0—0 9. Od3 Kc6 10. 0—0 d5 11. Tel Td8 12. Дc2 d: e4 13. K: e4 Kd5 14. Od2 h6 15. Tad1 e5 16. Kg3 Oe6 17. Дc1 Kf4 18. Ob1 Oc4 19. b3 Od3 20. O: f4 e: f4

21. Kh5 O: b1 22. K: g7 T: d1 23. Д: d1 O: a2 24. Ke8 Dd8 25. Dal O: b3 26. c4 Д: e8 27. T: e8+ T: e8 28. Kd2 Oc2 29. Дe2 Of5 30. Д: b7 Tel+ 31. Цh2 Te6 32. c5 Od3 33. h4 a 34. Дc7 Ke5 35. Dd8+ Цh7 36. f3 Oc6 37. Dd4 g5 38. Kc4 K: c4 39. Д: c4 Of2 40. c6 Цg6 41. c7 Tf6 42. c8D O: c5 43. Д: c8 a5 44. Цh3 a4 45. Dg8+ Черните се предават.

№ 383. ИСПАНСКА ПАРТИЯ Олафсон Васюков

Рейкиявик, 1968 г.

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Ob5 a6 4. Oa4 Kf6 5. 0—0 b5 6. Ob3 Ob7 7. Tel Oc5 8. c3 d6 9. d4 Ob6 10. a4 0—0 11. Og5 h6 12. Oh4 Te8 13. a: b5 a: b5 14. T: a8 Oa8 15. Dd3 e: d4 16. c: d4 g5 17. e5 Цf8 18. K: g5 h: g5 19. O: g5 d: e5 20. Dh3 Dd6 21. Dh6+ Цe7 22. Dg7 Dd7 23. O: f6 Цc8 24. d: e5 Db4 25. Kd2 Д: d2 26. Tf1 O: f2+ 27. T: f2 Дe1+ 28. Tf1 Де3+ 29. Цh1 Д: b3 30. h4 Kd4 31. Цh2 Дc2 32. Dg4+ Цb8 33. Tf4 Ke6 34. Tb4 Oc6 35. h5 Цb7 36. b3 Ta8 37. Dg3 Ta2 38. Tg4 Ta1 39. Th4 Tf8 40. h6 Дc1 41. Dg4 Белите се предават.

№ 384. СЛАВЯНСКА ЗАЩИТА Тайманов Улман

Рейкиявик, 1968 г.

1. c4 e6 2. Kf3 Kf6 3. d4 g6 4. Kc3 d5 5. c: d5 c: d5 6. Of4 Og7 7. e3 0—0 8. h3 Kc6 9. Od3 Of5 10. O: f5 g: f5 11. Ke5 Ke4 12. K: c6 b: c6 13. Tc1 Db6 14. Дc2 K: c3 15. b: c3 e6 16. g4 Tfe8 17. g: f5 e5 18. Tg1 Цh8 19. f6 O: f6 20. Df5 Te6 21. d: e5 Db2 22. Dd1 Oh4 23. Д: f7 Te7 24. Df5 Д: f2 25. Dg4 h5 26. Д: h5+ Th7 27. Dg4 Д: a2 28. Oh6 Df2 29. Og7+ Цg8 30. Of6+ Цf7 31. Dg6+ Черните се предават.

№ 385. СЛАВЯНСКА ЗАЩИТА Гуфелд Л. Попов

Кечкемет, 1968 г.

1. Kf3 d5 2. c4 e6 3. d4 Kf6 4. Kc3 g6 5. e3 Og7 6. b4 0—0 7. Ob2 b6 8. Tc1 Ob7 9. Db3 Kbd7 10. c: d5 c: d5 11. b5 Te8 12. Oe2 Db8 13. 0—0 Of8 14. Tfd1 e6 15. a4 Tc8 16. Oa3 Tc7 17. Ka2 O: a3 18. Д: a3 T: c1 19. T: c1 Dd8 20. Kb4 Te8 21. Od3 Ke8 22. Цf1 T: c1+ 23. Д: c1 Дc7 24. Д: c7 K: c7 25. Kd2 Kb8 26. Kb3 a5 27. Ka2 f6 28. Цe2 Kd7 29. f4 Цf7 30. Kc3 f5 31. Kd2 Ke8 32. Kf3 Ke6 33. h3 h6 34. Dd2 Ke4+ 35. O: e4 d: e4 36. Kel Od5 Наравно.

БЕЗСМЪРТНИЯТ АНДЕРСЕН

мс ВЕСЕЛИН ПОПОВ

В същност ако през тази година празнуваме 150-годишнината от рождението на Андерсен, само няколко месеца след това — през март 1969 г., се навършват 90 години от смъртта му.

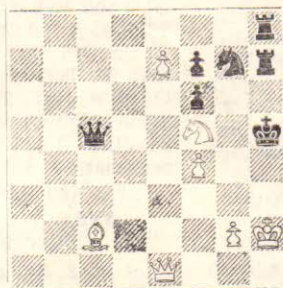
Само 90 години! Не е ли твърде кратка съвременната история на древната хилядолетна игра? Защото с пълно основание можем да считаме, че историята на световните шампионати започва с Адолф Андерсен — първият победител на първия официален международен турнир в Лондон 1851 г.

И ако направим аналогия с Френската академия, чиито членове се наричат „безсмъртни“, то с пълно право можем да считаме Адолф Андерсен за един от „безсмъртните“ шахматисти.

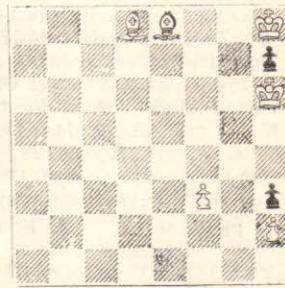
Много са епитетите, с които шахматният свят е дарил този забележителен шахматист: „Гений на шахматната комбинация“, „Олицетворение на шахматния романтизъм“, „Лидер на комбинационната школа“ и пр. Най-съществено е обаче, че Андерсен е носил нещо свое, неповторимо в шахматното си творчество и действително е олицетворявал тенденциите на развитието на шахматното мислене за своето време. Ако типично за постановката на играта е постоянният стремеж към далечна и сложна комбинация без оглед на конкретните особености, ако в играта има повече фантазия отколкото логика, повече емоционалност, отколкото хладен разчет — ние наричаме това шахматен романтизъм. Ярък изразител на това стремление е бил Адолф Андерсен. Той малко се е интересувал от дебюта, не е обичал защитата в тежки позиции и се е стремил да играе в атака при първа възможност. Стихията му е била комбинацията, в която той е превъзхождал своите съвременници, като е притежавал изключително „комбинационно зрение“.

Ако искаме да разберем и почувствуваме истински творчеството на гения Андерсен днес, трябва да се върнем преди всичко със... снизхождение. За днешния шахматен свят, който се характеризира с научна постановка на шахматните проблеми, с изключителни възможности за усвояване на „тайните“ на шахматното изкуство и немислимо за миналото добри условия за напредък в шахмат-

ния спорт, времената на Андерсен са били наистина „романтични“. През целия си живог този най-силен за своето време шахматист е живял в родния си град Вроцлав (тогава Бреслау). До 30-годишната си възраст скромният учител по математика Андерсен се е грижил преди всичко за прехраната на майка си и сестра си и твърде късно е започнал да отдава време на шахмата. Най-напред Андерсен, бъдещият „гений на шахматните комбинации“, добил известност като шахматен композитор. Ето две негови произведения от издадената през 1842 г. книжка-сборник шахматни задачи:

мат в 5 хода

мат в 4 хода

Характерна за задачите на Андерсен е била приликата им с комбинации от шахматни партии. Това личи от решението на петходовката: 1. Dh4+ Цg6 2. Dh6+ Т:h6+ 3. Kh4++ Цh5 4. Od1+ Ц:h4 5. g3+ мат.

В четириходовката Андерсен е осъществил тема, която носи неговото име в задачното творчество: 1. Oh5! (и тук комбинация с жертва!) Ц:h5 2. Цg7 h6 3. Цf6 Цh4 4. Цg6+ мат.

През 1846 г. Бреславският учител идва в Берлин, за да получи учена степен (той бил преподавател не само по математика, но и по немски език в гимназията). Тук бъдещият най-силен шахматист в света се запознава с берлин-

ЖИВОТ, ОТДАДЕН НА ШАХМАТА

ВЛАДИМИР СИМАГИН 1919—1968

В ранното утро преди поредния кръг на международния турнир в Кисловодск се почувствувал зле. Въпреки това заявил, че ще играе партията си с всички сили, защото предстои да се срещне с лидера. После заспал. Оказало се навеки. Така завърши своя недълъг живот известният съветски международен гросмайстор Владимир Павлович Симагин. Спиртната му биография обхваща три десетилетия и за нея биха могли да се изпишат много страници. Шампион на Москва, многократен участник в шампионата на СССР, шампион на СССР по кореспондентен шах.

През 1966 г. гросмайстор Симагин участва във варненския международен турнир, където излезе едноличен победител. Тук имаме възможност да се запознаем непосредствено с неговите превъзходни качества на човек и шахматист. Ние се уверихме, че той е последователен на своя възглед на истински творец, изложен в книгата му „Лучшие партии“: „Когато играя, не се стремя към завоюване на точката

на всяка цена, а чрез последователна игра да докажа правилността на своите замисли. Последователно проведената партия, завършила с красива комбинация — ето моя шахматен идеал.“ Творчеството на Симагин изобилствува с дълбоки и оригинални стратегически идеи и красиви комбинации. Особено значителен е неговият принос в областта на дебютната теория. Редица варианти в силицианска защита, дамски гамбит, защита Грюнфелд и др. носят неговото име.

„Едно от големите ми желания беше да посетя България“ — беше споделил той. Думите му бяха напълно искрени, защото любовта си към нашата страна той беше проявил още преди да я посети — като дългогодишен деятел в комитета за българосъветска иружба в Москва.

Шахматистите и многобройните му приятели в България се прекланят с дълбока почит пред светлата памет на гросмайстор Владимир Павлович Симагин.

Следващата партия, която поместваме с коментарите на самия Симагин, е една от хубавите илюстрации на неговото творчество.

№ 386 ЗАЩИТА НИМЦОВИЧ
Корчной Симагин

1. c4 e6 2. Кс3 Кf6 3. d4 Об4 4. Кf3 b6 5. Дс2. Корчной, който не обича да се отрудва със злободневни дебютни проблеми, избира спокойно продължение. След 5. Og5 или 5. e3 играта можеше да се насочи в модните варианти на защита Нимцович.

5... Об7 6. a3 0:c3+ 7. Д:c3 0—0 8. e3. Много майстори считат този ход за твърде пасивен и препоръчват 8. Og5. На мен той не ми се нрави. След 8... h6 белите са почти задължени да разменят офицера си на f6.

8... d6 9. b4 Кbd7 10. Об2 Ке4 11. Дс2 f5. Партията се развива по добре известна стратегическа схема. Построението на черните напомня за някои варианти на холандска защита.

12. 0e2 Kg5. Тактическа операция,

ските шахматисти Бледов, Лаза, Майет, Левентал и др., които после понякога го посещават и в родния му град. През 1848 г. Андерсен завършва наравно мач (5:5) срещу опитния лондонски майстор Харви. Това допринася да бъде поканен на първия международен турнир в историята на шахматните състезания — Лондон 1851 г. Този турнир се е провел по системата на отделни мачове с елиминирани (нещо подобно на сегашната система за световно първенство). За фаворит считали прочутия Стаунтон, победител през 1843 г. в историческите мачове Стаунтон—Сент Аман. Резултатът обаче бил не само неочакван, но и сензационен: след победи над Кизерицки (2:0), Сен (4:2), самия Стаунтон (4:2) и на финала — Уайвил (4:2) Адолф Андерсен излязъл победител и бил признат за най-силния тогавашен шахматист! Той спечелил и I приз на организираната веднага след големия межд. турнир малък турнир от Лондонския шахматен клуб.

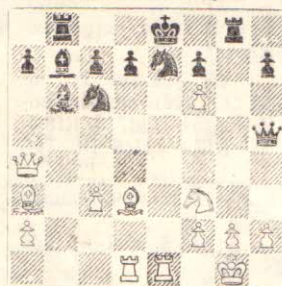
От това време са и двете така прочути партии на Андерсен, на които даваме заключителните комбинации:

Първата, срещу Кизерицки, е в същност лека партия, играна през 1851 г. в Лондон. В положението на диаграмата един съвременен майстор би реализирал предимството си посредством 17. d4 (както впрочем е отбелязал още Рети на своето време). Но Андерсен „вижда“ възможност да пожертвува два топа и да обяви „чист“ и „икономичен“ мат: 17. Kd5! Д: b2 18. Od6! О: g1? (по-добре е 18. . . Д: a1+ 19. Ce2 Db2!) 19. e5!! Д: a1+ 20. Ce2 Каb? 21. К: g7+ Цd8 22. Df6+ К: f6 23. Oe7+ мат! Кой каквото ще да казва, но заключителната позиция е рядко ефективна. Това е така наречената „безсмъртна партия“.

Андерсен—Кизерицки

Андерсен—Дюфрен

целяща да възпрепятства малката рокада на белите. При правилно продължение тя не би довела до изгоди за черните. (БР. Симагин е известен като отличен аналитик. Той е винаги и удивително самокритичен.)

13. c5. Повечето коментатори осъдиха този ход, но видимо напразно. Разбира се, има и други възможности, например 13. Dd1 — с удовлетворителна игра. Твърде съмнителна е обаче препоръката на Романовски: 13. 0—0—0. След 13. . . Ke4! 14. Od3 De7 и после 15. . . c5 черните лесно създават решаваща атака срещу белия цар.

13. . . Oe4 14. Dc3? Първата сериозна грешка. Дамата засне неудобна позиция и в това е причината за по-нататъшните затруднения. Трябваше 14. Dd1 със следния примерен вариант: 14. . . О: f3 15. О: f3 К: f3+ 16. Д: f3 d: c5 17. d: c5 b: c5 18. 0—0 и белите могат да направят реми без особен труд.

14. . . Oa5 15. c6. Не особено привлекателен ход, но разкриването на линиите би било изгодно за черните. И сега обаче положението на белите е напълно защитимо. Решаващата грешка е по-нататък. Тази партия поради своя ефектен финал беше публикувана в много шахматни издания, но

ходът на борбата в нея не получи правилно осветление. Например П. Романовски в статията си, посветена на XXVII първенство на СССР, препоръчва в тази позиция като последен шанс за белите да пожертвуват пешка чрез 15. Kd2. Но след 15. Kd2? О: g2 16. Tg1 Od5! положението на белите е свършено безнадежно. Корчней правилно решава, че все още особени основания за безпокойство на съществуват.

15. . . Ke4 16. Dc1 Kdf6 17. 0—0 De8 18. b5 Dh5 19. Dd1 Dh6 20. a4? Чак сега белите допускат решаващата грешка. Корчней обича да се зашишава в трудни положения и винаги вярва в отбранителните ресурси. В този случай обаче той прекрива границата на допустимия риск, тъй като в започващата атака участвуват почти всичките сили на противника му. Действително белите имат опасна инициатива на дамския фланг. Заплахата a4—a5 е твърде неприятна в позиционно отношение, но до нея не се стига. След правилното 20. Kd2! изходът на партията би бил твърде неясен, тъй като черните не разполагат с неотразими заплахи.

20. . . Kg4! 21. h3

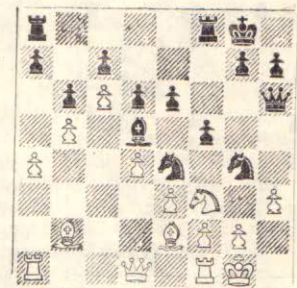
А ето и „Вечно-зелената“ или „Неувяхващата“. Положението е след 19 ход на белите в партията срещу Дюфрен, играна в Берлин през 1852 г. Дюфрен продължил 19. . . Д: f3 (естествено е било в тези времена да не се „изпускат“ възможността да се вземе фигура, при това с матова заплаха. Днес биха намерили защитния ход 19. . . Tg4, показан още от д-р Ласкер) 20. Т: e7+ К: e7 21. Д: d7+! Ц: d7 22. Of5++ Ce8 23. Od7+ Цf8 24. О: e7+ мат!

А сега — нещо съвсем невероятно за днешните наши представи — след великолепната си победа на Първия лондонски международен турнир в следващите 7 години Андерсен играе . . . само две сериозни партии!

Но на шахматния небосклон изгрява ярката звезда на генияния американец Морфи. При турнето си в Европа той побеждава в мачове всичките си противници. Естествено погърсват Андерсен. Мачът им в Париж през 1858 г. завършва с победа на почти два пъти по-младия Морфи (+7—2=2). След като Морфи още на следващата година се отказва от шахмата, Андерсен отново доказва, че е най-силният шахматист, като побеждава силния Колиш през 1861 г. (+4—3=2) и спечелва I приз на Втория Лондонски международен турнир 1862 г.

През 1866 г. в Англия организирали мач на безспорния корифей Андерсен с младия Вилхелм Щайниц. Вече 48 годишен Андерсен пада с чест (+6—8) и отстъпва палмата на първенството, макар че до края на живота си оставал ако не най-силният, поне един от най-силните. Доказателство за това са и победата му над Йоханес Цукерторт през 1868 г. (+8—3=1) и I приз на турнира в Баден Баден 1870 г. пред Щайниц. Във Виена 1873 г. Андерсен е трети, в Лайпциг 1877 г. — втори, а в Париж 1878 г. (вече 60-годишен!) — шести. Втория си мач срещу Цукерторт през 1871 г. Андерсен губи, а също и два пъти е победен от Л. Паулсен през 1876 и 1877 г.

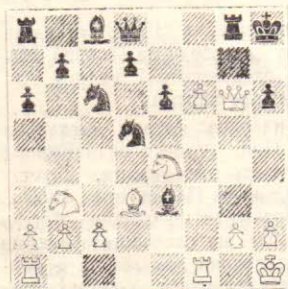
Ше мине много време, може електронно-сметачните машини да започнат да играят по-добре шахмат от човека, но партиите и комбинациите на Адолф Андерсен ще продължават да доставят естетическа наслада на всеки, който истински обича шахмата.

21. . . Tf6! Решаваща жертва!
 22. h: g4. Налага се да бъде приета жертвата. Заплашваше 22. . . Tg6,
 22. . . f: g4 23. Kh2. Заплахата беше
 24. . . Dh5 и 25. . . Th6.
 23. . . Ke: f2! В този несложен удар е смисълът на комбинацията на черните. Събитията се развиват форсирано.
 24. Т: f2 g3 25. Kg4. На 25. Kf3 решава 25. . . Д: e3 26. Del Th6 27. Hf1 Th1+ 28. Kgl О: g2+ 29. Т: g2 Tf8+ 30. Of3 Д: f3 31. Tf2 g2x.
 25. . . g: f2+ 26. К: f2 Д: e3 27. Del Taf8 28. Of3 Т: f3! 29. g: f3 Д: f3 30. Цf1 Oc4+ 31. Цg1 Dg3+ 32. Цh1 Od5+ 33. Ke4 Tf1+! Белите се предават.

ИЗ НАЙ-НОВАТА ПРАКТИКА

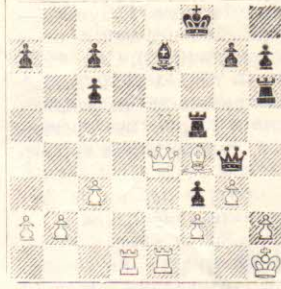
АЛЕКСАНДЪР КИПРОВ

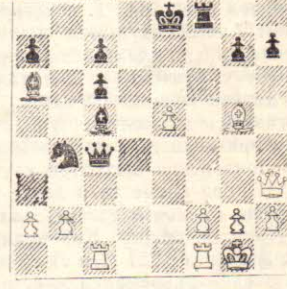
№ 1. Белите на ход печелят

№ 2. Черните на ход печелят

№ 3. Черните на ход печелят

№ 4. Черните на ход печелят

В ДЕБЮТА

№ 387 Защита Уфимцев
Росето Инкуто
Мар дел Плата, 1968 г.

1. d4 d6 2. e4 g6 3. Кс3
Og7 4. Oe3 Kf6 5. f3. Един
вариант, подобен на систе-
мата Земиц в стариндийската
защита. Белите възнамеряват
да предприемат атака на пар-
ското крило с Dd2, 0-0-0,
Oh6, h4 и т. н.

5. . . c6 6. Dd2 h5. Чер-
ните вземат енергични мерки
срещу подготовената от про-
тивника атака. Обикновено
тук се играе 6. . . Kbd7.

7. 0-0-0 b5 8. Kge2 Da5
9. Kf4 e5? Грешка с фатални
последници.

10. d: e5! d: e5.

11. Dd6!! Kfd7. На 11. . .
e: f4 белите шаха да спече-
лят ефектно с 12. Oc5! Kg8

13. K: b5!! c: b5 14. O: b5+!
D: b5 15. Dd8 мат.

12. Kfd5!! С двойната за-
плаха 13. De7 мат и 13. Kc7
шах-топ.

12. . . c: d5 13. K: d5.

Черните се предават. Не
спасява и 13. . . Of8 поради
14. Kc7+ Cd8 15. Og5+ и
мат в следващите два хода.

В МИТЕЛШПИЛА

(Смейкал — Дюкич,
Швейцария, 1968 г.)

Черните са успели да за-
пазят материалното равенство,
но позицията им е притес-
нена. С последния си ход
(Te8) те се опитват чрез смена
да облекчат положението си.
Следва обаче неочаквана ком-
бинация.

1. D: e8+!! O: e8 2. T: e8+
Cd7 3. Kh7! Заплахата 4. Kf8+

е много страшна. Черните
обаче все още не са загубили
надежда.

3. . . Dd4+ 4. Цh1! Но не
4. Hf1 поради 4. . . Kg3 мат.

4. . . Kg3+ 5. Цh2 Ke4.
Ето на какво разчитат чер-
ните.

6. K: e4!! Нова непредви-
дена жертва.

6. . . c6. Оказва се, че
6. . . Ц: e8 губи веднага по-
ради 7. Kc5+ Cd7 8. Kf8+
Cd8 9. Kf7+ Цc8 10. Te8
мат!

7. Kc5+!! Заклучителният
удар.

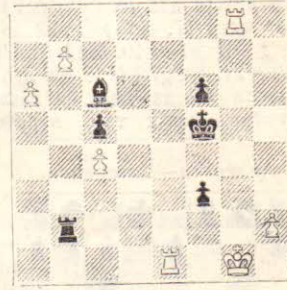
7. . . d: c5 8. Kf8+ Cd6
9. Td8.

Черните се предават. На
9. . . Цc7 печели 10. Ke6
шах-шех.

В ЕНДШПИЛА

С качество и пешка повече
и с далече придвижените про-
ходни a6 и b7 белите са пред
прага на победата. Единственият
контрашанс на черните
е пешката f3, но след 1. Tf1
тази пешка не е вече опасна.
Вместо това белите решили
да форсират събитията и иг-
рали:

1. b8Д f2+ 2. Цf1. Сега
след 2. . . f: e1Д+ 3. Ц: e1

(Валин—Нилсон,
Швеция, 1968 г.)

T: b8 4. T: b8 ендшпилът е
спечелен за белите, затова
черните играли последния си
ход.

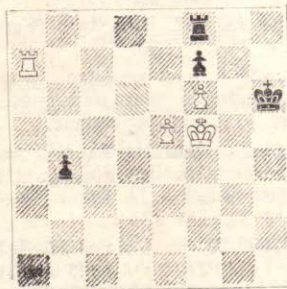
2. . . Og2+! Това комби-
нация ли е или ход на ог-
чаянието? След 3. Ц: g2
f: e1Д+ 4. Д: b2 белите оста-
ват с топ повече, поради това
те спокойно отговорили:

3. Ц: g2? Изпуска оконча-
телно печалбата, която все
още можеше да се постигне
с 3. T: g2! f: e1Д+ 4. Ц: e1
T: b8 5. Ta2!

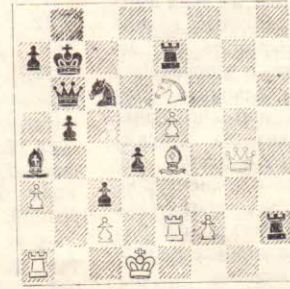
3. . . f1Д+!! Фантастичен
ход.

4. Ц: f1 Tf2+!!
Реми!!! След 5. Ц: f2 чер-
ният цар е пат.

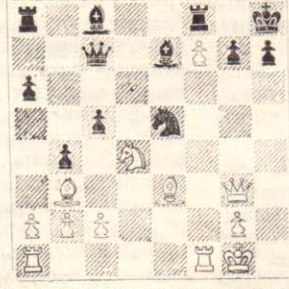
Решенията на диаграмните
позиции № 1—8 се намират
на стр. 191

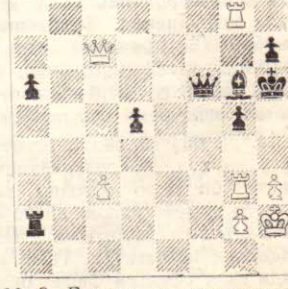
№ 5. Белите на ход печелят

№ 6. Черните на ход печелят

№ 7. Белите на ход печелят

№ 8. Белите на ход печелят

